

วันที่ ๗

เดือน

ส.ค.

พ.ศ.

๕๕

หน้า

๑๓

เปิดงานวิจัยแนวทางจัดการดินเปรี้ยวจัด พื้นสวนส้มร้างทุ่งรังสิต สู่แหล่งปลูกพืชพลังงาน

ย้อนกลับไปเมื่อประมาณ 10 ปีที่แล้ว พื้นที่ทุ่งรังสิตส่วนใหญ่เกษตรกรจะทำสวนส้ม แต่ด้วยปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืชระบาดอย่างหนักทำให้สวนส้มเสียหายไปจำนวนมาก เกษตรกรจึงต้องปล่อยพื้นที่ทิ้งร้างไม่ได้นำมาทำประโยชน์ ซึ่งยังปล่อยพื้นที่ให้ว่างเปล่า ยิ่งเพิ่มความเป็นกรดให้กับดินและยังเป็นแหล่งสะสมโรคด้วย

นางนงคราญ มณีวรรณ

ผู้เชี่ยวชาญด้านปรับปรุงดินเปรี้ยว กรมพัฒนาที่ดิน กล่าวว่า พื้นที่ทุ่งรังสิตส่วนใหญ่เป็นที่ลุ่มต่ำ เนื้อดินเหนียวจัด และมีสภาพดินเป็นดินเปรี้ยวจัด ซึ่งลักษณะดินแบบนี้เหมาะกับการทำนาโดยต้องปรับปรุงแก้ไขความเป็นกรดจัดของดินก่อน ส่วนในกรณีสวนส้มทุ่งรังสิตนั้นเกษตรกรได้ทำการยกร่องสวนและปรับปรุงดินให้เหมาะสมกับการปลูกส้ม อีกทั้งพื้นที่อยู่ในเขตชลประทานจึงสามารถดึงน้ำมาขังในร่องสวนตลอดเวลาที่ช่วยในเรื่องควบคุมไม่ให้ความเป็นกรดในดินเพิ่มขึ้น แต่เมื่อปี 2545 สวนส้มทุ่งรังสิตประสบกับปัญหาโรคและแมลงระบาดทำลายผลผลิตครั้งรุนแรง จนสวนส้มเสียหายทั้งหมด เกษตรกรส่วนใหญ่จึงปล่อยพื้นที่ทิ้งร้างรวมพื้นที่ไม่ต่ำกว่าแสนไร่ หรือบางรายก็ปลูกพืชผักสวนครัวเพื่อหารายได้แต่ก็ไม่ได้ผลดีนักเพราะดินเป็นกรดจัด หรือเกษตรกรบางรายก็จะปรับพื้นที่เดิมที่ยกร่องมาเป็นแปลงนาปลูกข้าว แต่มีจำนวนไม่มากนัก

เมื่อเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นประกอบกับรัฐบาลในยุคนั้นมีนโยบายเพิ่มพื้นที่ปลูกพืชพลังงานทดแทน ซึ่งพื้นที่สวนส้มร้างทุ่งรังสิตมีความเหมาะสมกับการปลาน้ำมันระดับหนึ่ง เนื่องจากการยกร่องสวนไว้แล้ว อีกทั้งยังอยู่ในเขตชลประทานสามารถดึงน้ำมาขังในร่องสวนได้ตลอดเวลาเพราะปลาน้ำมันเป็นพืชที่ต้องการ

น้ำมาก และต้องมีการจัดการดินและน้ำเป็นพิเศษ ซึ่งหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร ได้ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ

นางนงคราญ มณีวรรณ

ฟื้นฟูพื้นที่สวนส้มร้างทุ่งรังสิตเพื่อปลูกปลาน้ำมัน

ในส่วนของการพัฒนาที่ดิน มีหน้าที่ในการจัดการดินเปรี้ยวจัดให้สามารถนำพื้นที่มาใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น เพื่อเป็นการหาแนวทางที่เหมาะสม จึงได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการดินเปรี้ยวจัดสวนส้มร้างทุ่งรังสิตเพื่อปลูกปลาน้ำมันขึ้น โดยดำเนินการในพื้นที่ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเป็นระยะเวลา 6 ปี เริ่มตั้งแต่ปี 2548-2553

นางนงคราญ กล่าวเพิ่มเติมว่า วิธีการทดลองวิจัยเริ่มจากนำดินมาวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความรุนแรงของกรดในดิน จากนั้นทำการทดลองเปรียบเทียบวิธีการจัดการดินโดยใช้ปุ๋ยเคมีอย่างเดียว การปรับปรุงดินด้วยการใส่ปูนโดโลไมด์ร่วมกับปุ๋ยเคมี และการไม่ปรับปรุงดินเลย เพื่อหาแนวทางการจัดการดินเปรี้ยวจัดที่เหมาะสมและให้ผลตอบแทนคุ้มค่า ผลการทดลองพบว่า การจัดการดินเปรี้ยวจัดให้เหมาะสมต่อการปลูกปลาน้ำมันและได้ผลผลิตสูงคือ การใส่ปูนโดโลไมด์ปรับปรุงดิน 3-5 กิโลกรัมต่อหลุมปลูกขนาด 45x45x35 เซนติเมตร ใส่ปุ๋ยหมัก 25 กิโลกรัมต่อหลุม คลุกเคล้ากับดิน และรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหินฟอสเฟต 500 กรัม ปลูกปลาน้ำมันพันธุ์ลูกผสมเทเนอรา เช่น พันธุ์สุราษฎร์ธานี 2 จากนั้นใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร และให้น้ำโดยระบบสปริงเกอร์ หรือเรือพ่นน้ำซึ่งชาวสวนส้มมีอยู่แล้ว และต้องมีน้ำขังในร่องสวนตลอดปี

จากวิธีการนี้ทำให้ปลาน้ำมันมีการเจริญเติบโตดี และให้ผลผลิตสูง โดยเริ่มเก็บผลผลิตได้ในปีที่ 4 หลังปลูก ปลาน้ำมันให้ผลผลิตสูงขึ้นเรื่อยๆ คือ อยู่ที่ 1.44, 3.175 และ 4.355 ตันต่อไร่ต่อปี และได้ผลตอบแทนไร่ละ 4,335, 7,327 และ 13,581 บาท ในปีที่ 4, 5 และ 6 ปี หลังปลูก ตามลำดับ ซึ่งผลผลิตปลาน้ำมันจะเพิ่มสูงขึ้นเมื่ออายุปลาน้ำมันมากขึ้น และสามารถเก็บผลผลิตได้ระยะยาว แต่ต้องอยู่ภายใต้การ

จัดการดูแลรักษาที่ถูกหลักวิชาการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

การทำงานวิจัยในเรื่องแนวทางการจัดการดินเปรี้ยวจัดสวนส้มร้างในครั้งนี สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดสู่เกษตรกรในพื้นที่สวนส้มร้าง ที่กำลังมีความต้องการจะกลับมาพัฒนาพื้นที่สวนส้มร้างเพื่อปลูกปลาน้ำมัน ซึ่งไม่เพียงแต่สามารถสร้างรายได้เท่านั้น ยังเป็นการใช้ประโยชน์พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพแทนการปล่อยทิ้งร้างโดยเปล่าประโยชน์ไปอย่างน่าเสียดาย ทั้งนี้ กรมพัฒนาที่ดินยังมีโครงการส่งเสริมการปลูกไม้ยืนต้นเศรษฐกิจในพื้นที่สวนส้มร้าง ที่พร้อมสนับสนุนทั้งการอบรมถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิต ตลอดจนปัจจัยการผลิตต่างๆ เช่น พันธุ์ปลาน้ำมัน วัสดุปูนโดโลไมด์ ปรับปรุงบำรุงดิน ปุ๋ยอินทรีย์ โดยปี 2555 มีเป้าหมายดำเนินการในพื้นที่สวนส้มร้างทุ่งรังสิต จำนวน 1,500 ไร่

กรมพัฒนาที่ดิน มุ่งมั่นที่จะส่งเสริมให้เกษตรกรนำที่ดินที่มีปัญหากลับมาใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เพื่อรักษาพื้นที่เกษตรของไทยไว้ให้คงอยู่สืบไป ซึ่งการปรับปรุงดินเปรี้ยวจัดสวนส้มร้างทุ่งรังสิตให้กลับมาปลูกพืชพลังงานได้นั้นก็เป็นแนวทางหนึ่ง ดังนั้น เกษตรกรท่านใดมีปัญหาที่ดินสามารถติดต่อได้ที่กรมพัฒนาที่ดิน หรือสถานีพัฒนาที่ดินทุกจังหวัด หรือหมอดินอาสาใกล้บ้านท่าน

